LEPAKKOSELVITYS, KYYHKYLÄ I

Hollolan kunta

30.10.2025

macon

Sisällys

1 Tausta ja tavoite 3
2 Menetelmät 7
2.1 Maastoinventoinnit 7
2.2 Lepakkokartoitus 7
3 Kartoituksen tulokset 9
4 Johtopäätökset ja suositukset 15
Lähteet 17

1 Tausta ja tavoite

Hollolan kunta on tilannut Kyyhkylä I-alueelle lepakkokartoituksen. Kyyhkylä I sijaitsee noin 5 kilometriä Hollolan taajaman eteläpuolella, Nostavan kylällä, Nostavantien eteläpuolella. Alue on metsäistä aluetta ja siihen kuuluu myös pienet peltoalueet. (Kuva 1 ja 2).

Alueella on toteutettu paljon metsänhoitotoimia. Merkittävä osa alueesta on avohakattu kymmenen viime vuoden aikana. Ainoastaan alueen kaakkoisosassa ja lounaisosassa, lähellä asutusta, on varttuneempia metsiä, joita niitäkin on harvennettu viime vuosina. Alueen pohjoisosissa on kaksi peltoaluetta. Alueella ei ole täysin luonnontilaista aluetta. (Kuva 3)

Alueella on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014. Maakuntakaavassa alue sijoittuu kokonaisuudessaan taajamatoimintojen alueelle (4).

Tämän lepakkoselvityksen on Hollolan kunnan toimeksiannosta laatinut Macon Oy. Selvityksen avulla selvitetään lepakoiden esiintyminen alueella ja alueen merkitys lepakoille. Tässä raportissa esitetään tutkimusmenetelmien lisäksi luontoselvityksen tulokset ja johtopäätökset.

Työstä vastaavat henkilöt

Raportin laatijat: Anna Marttila, FM (maantiede), Johanna Alakerttula, FM (ympäristötieteet) ja KTM.

Kartoitusten tekijät: Johanna Alakerttula, FM (ympäristötieteet) ja KTM

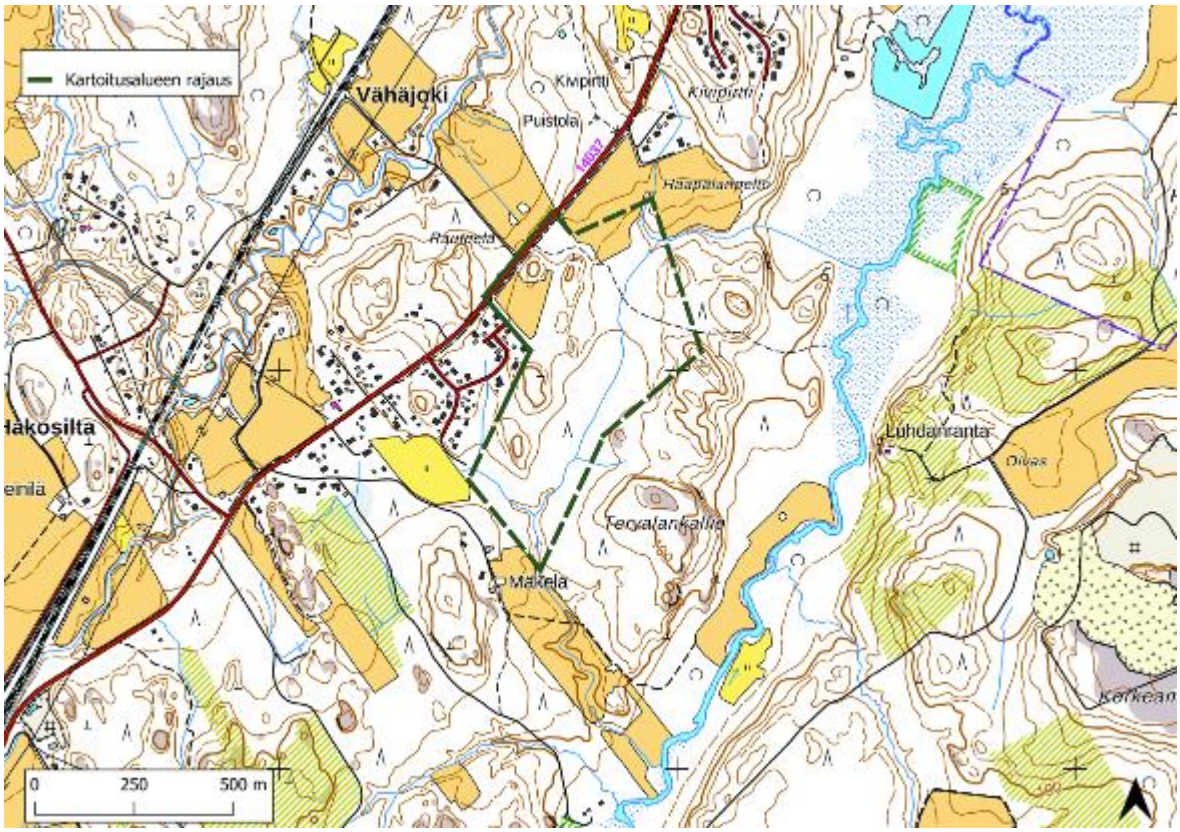

Kuva 1. Hankealueen sijainti ja maaston muodot. (Taustakartta: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025)

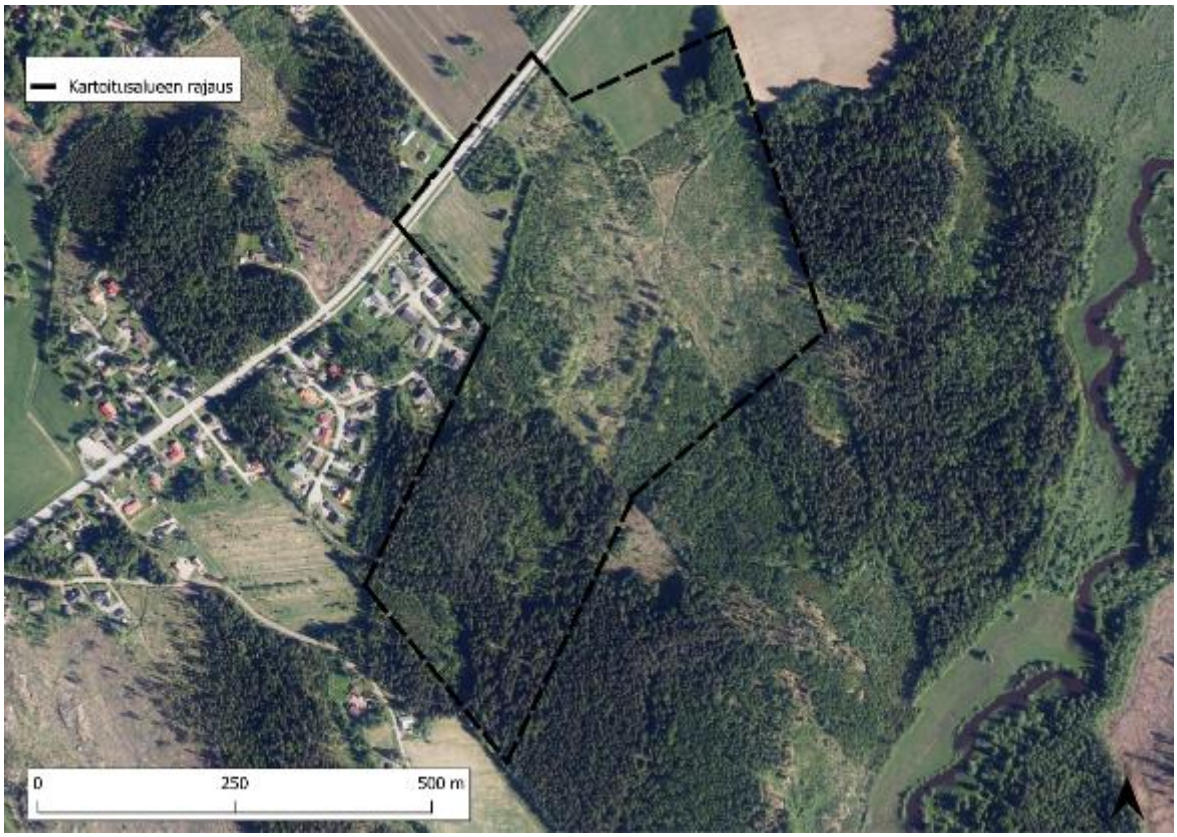

Kuva 2. Hankealueen ja sitä ympäröivän alueen maasto. (Ortokuva: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025)

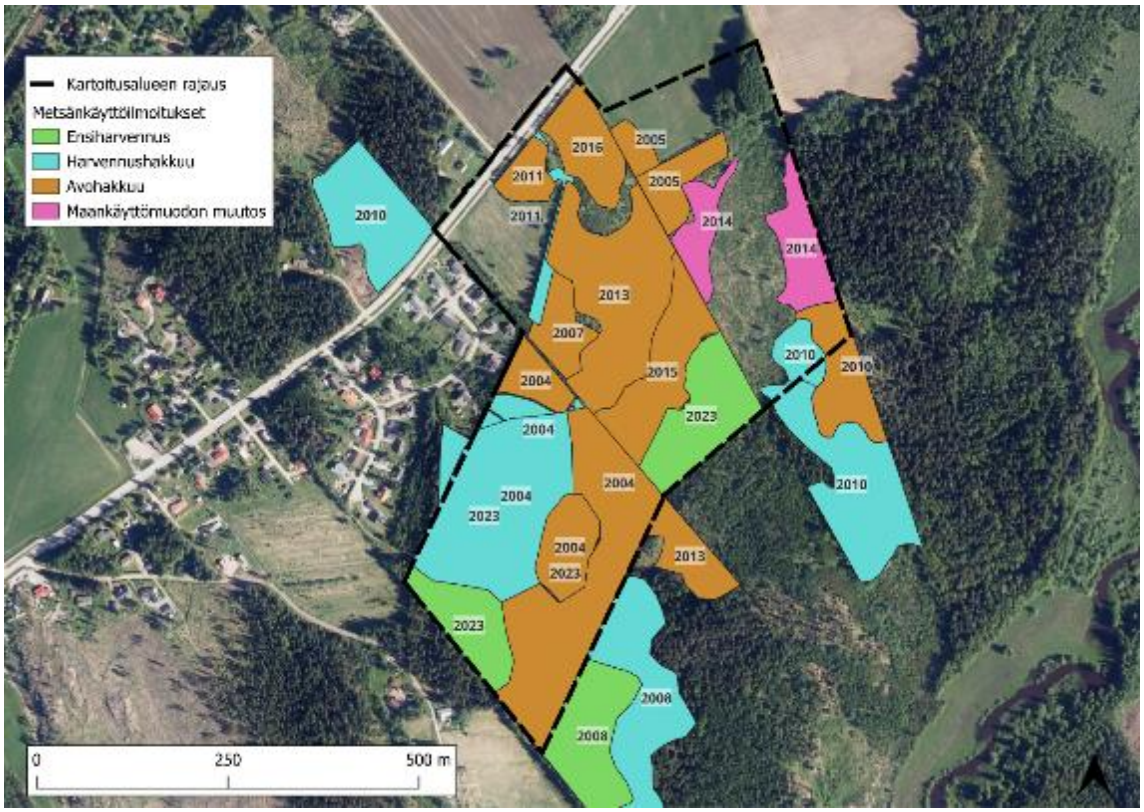

Kuva 3. Alueella toteutetut metsänhoitotoimet Metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoitusten mukaan. (Ortokuva: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025)

Kuva 2. Päijät-Hämeen maakuntakaava HAME-mallissa. Hankealue harmaana alueena. (Päijät-Hämeen liitto WMS 2024) (Taustakartta: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025)

2 Menetelmät

2.1 Maastoinventoinnit

Taulukko 1. Kartoitusajankohdat, -kohteet, -olosuhteet sekä mahdolliset epävarmuustekijät.

Ajankohta	Kartoituskohde	Kartoitusolosuhteet	Epävarmuustekijät
4.6.2025 klo 00.30—02.00	Lepakot	+7, poutainen ja tyyni sää	-
4.7.2025 klo 23.00–01.40	Lepakot	+20, poutainen ja tyyni	-
7.8.2025 klo 22.56–02.45	Lepakot	+20,5, tuuli 4-6 m/s, sää poutainen	-
29.8.2025 klo 21.30–24.00	Lepakot	+20,5, tuuli 4-6 m/s, sää poutainen	-

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuiseen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen kestoon. Inventointitulokset ilmentävät aina sen hetkistä luonnon tilaa. Niinpä selvitettävällä alueella voi esiintyä joinain vuosina lepakkolajeja, joita ei tässä kartoituksessa havaittu tai lepakoiden määrä alueella voi hieman vaihdella eri vuosina.

2.2 Lepakkokartoitus

Suomessa esiintyy 13 lepakkolajia (Mäkelä & Salo, 2023), joista yleisimmät ovat pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), vesisiippa (*Myotis daubentonii*), viiksisiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiippa (*Myotis brandtii*) ja korvayökkö (*Plecotus auritus*). Kaikki Suomessa tavatut lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteen IV(a) lajeihin, ja ovat suojeltuja Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla. Lajien tappaminen, tappaminen, pyydystäminen sekä niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen ovat lain mukaan kielletty. Suomi on lisäksi ratifioinut EUROBATS-sopimuksen, jonka mukaan muun muassa lepakoiden tärkeät ruokailualueet tulisi ottaa huomioon maankäytönsuunnittelussa (SLTY, 2023; Mäkelä & Salo, 2023).

Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen lepakkokartoitusohjeiden (SLY 2023) mukaan lepakoiden mahdollisia talvehtimispaikkoja ovat kohteet, joissa on lepakoiden talvehtimisen kannalta otolliset ja suhteellisen pysyvät olot. Ihmisen muokkaamassa ympäristössä tällaisia paikkoja ovat muun muassa maakellarit, bunkkerit, luolat, maanalaiset louhokset ja vastaavat paikat. Luonnollisia talvehtimispaikkoja tunnetaan huonommin, mutta niitä ovat erilaiset kallioruhjeet, maaperän onkalot ja kivikot.

Pohjanlepakko on Suomen laajimmalle levinnyt ja yleisin lepakkolaji, joka suosii avaria maisemia, kuten pihoja, puistoja ja teiden varsia. Sitä voidaan tavata jopa valaistuissa kaupunkiympäristöissä. Laji lentää suhteellisen korkealla noin 5–10 m ja sen päiväpiilot ovat erityisesti rakennuksissa. Pohjanlepakot talvehtivat yleensä suhteellisen viileässä paikassa, kuten kellareissa, yksin tai muutaman yksilön ryhmänä.

Isoviiksisiippa ja viiksisiippa suosivat suojaisia ympäristöjä, erityisesti metsiä. Niiden päiväpiilot ovat usein rakennuksissa. Lajeja ei ole mahdollista erottaa toisistaan detektorihavainnon perusteella. Kesäpiiloja ovat esimerkiksi irtoavan kaarnan aluset, jotka ovat erityisesti viiksisiippalajien suosiossa.

Vesisiippa ja korvayökkö käyttävät muita lajeja useammin päiväpiiloinaan tikankoloja sekä onttoja puita ja voivat myös synnyttää näissä poikasensa. Näilläkin lajeilla suurimmat yhdyskunnat tunnetaan kuitenkin rakennuksista.

Lepakoiden esiintymistä uhkaava tekijä on elinympäristöjen häviäminen. Maankäytön suunnittelussa tukena käytettävän luontoselvityksen tulisi sisältää aina vähintään arvio siitä, onko hanke- tai selvitysalueella mahdollisia lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Tällaisiksi voidaan katsoa esimerkiksi rakennukset, puunkolot, kallionhalkeamat tai maanalaiset rakenteet. Yleisin kartoitusmenetelmä on ultraäänidetektorilla yöaikaan tehtävä aktiivikartoitus, jolla havaitaan lepakoiden kaikuluotausäänet (noin 20–60 kHz) ja käyttäytyminen. Hyvin pieniä kohteita ja lepakoille vain huonosti soveltuvia alueita on mahdollista kartoittaa jopa yhdellä oikeaan aikaan tehdyllä käynnillä.

Kyyhkylän hankealueelle tehtiin Echo Meter Touch 2-detektorilla aktiivikartoitukset sääolosuhteiltaan suotuisina ajankohtina. Echo Meter Touch 2 on puhelimeen liitettävä ultraäänidetektori, joka tallentaa lepakoiden kaikuluotausääniä, muuntaa ne kuultavaan muotoon ja näyttää äänen taajuusprofiilin puhelimen ruudulla lajintunnistusta varten.

Lepakkoselvityksessä on selvitetty alueella esiintyvä lepakkolajisto, lepakoille tärkeät ruokailualueet ja siirtymäreitit sekä mahdollisuuksien mukaan paikallistettu lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, mukaan lukien talvehtimispaikat. Työssä noudatettiin Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositusta lepakkokartoituksista (SLY 2023).

3 Kartoituksen tulokset

Kesä-, heinä- ja elokuun maastokäynneillä alue kierrettiin kokonaisuudessaan Echo Meter Touch 2 Pro-aktiividetektorin kanssa. Kartoitusreitti on esitetty kuvassa 5.

Kartoitettavalla alueella esiintyy paljon lepakoille epäsuotuista elinympäristöä, kuten hakkuualueita, nuorta taimikkoa ja peltoalueita. Kartoitettavalla alueella ei ole yhtään rakennusta.

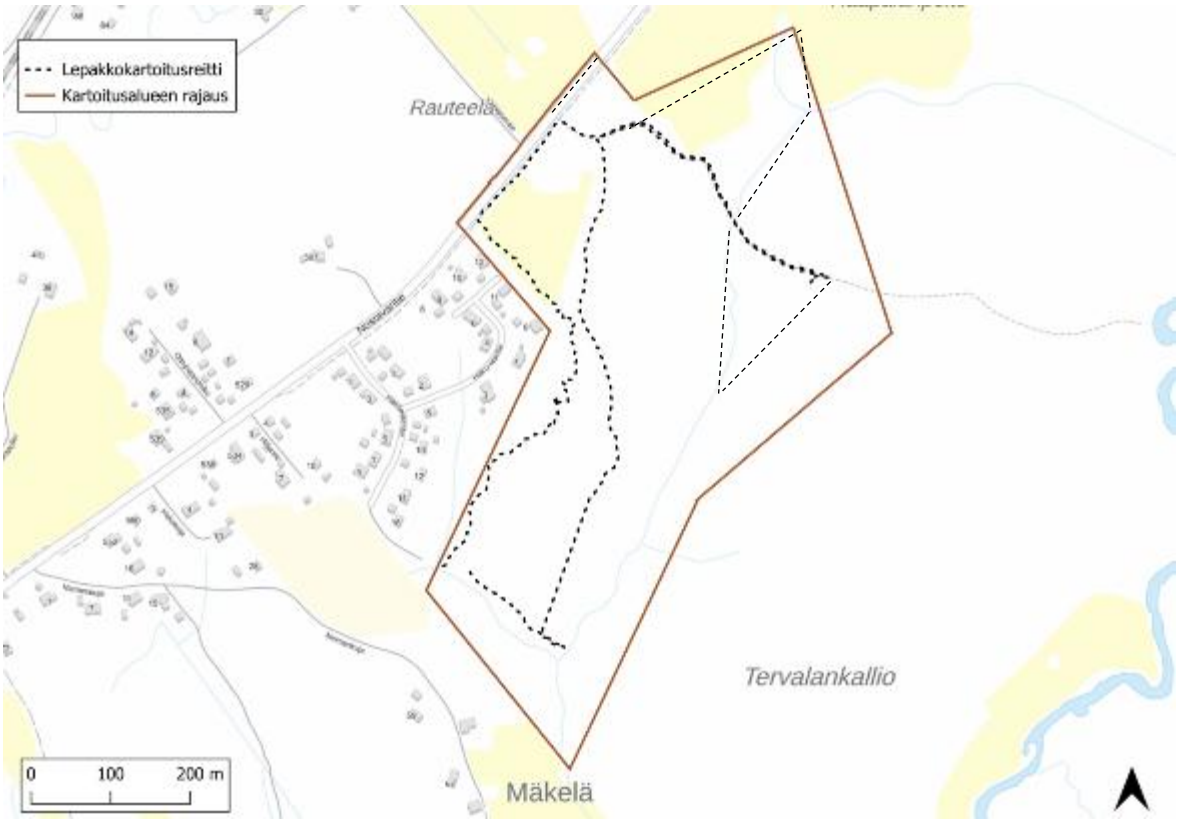

Kuva 5. Lepakkokartoituksen reitti. (Taustakartta: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025)

Kartoituksessa keskityttiin erityisesti varttuneempaa puustoa kasvavien alueiden ja puroympäristöjen sekä kallioalueen kartoittamiseen, sillä näitä pidettiin lepakkojen esiintymiselle suotuisimpina paikkoina. Lepakkolajeista alueelta havaittiin yksi isoviiksisiippa/viiksisiippa (8.7., 7.8. ja 29.8. kartoituksissa) ja yksi pohjanlepakko (8.7., 7.8. ja 29.8. kartoituksissa) (Kuva 6). Isoviiksisiippa/viiksisiippa saalisti alueella säännöllisesti. Pohjanlepakko havaittiin avohakkuun reunassa ja se käytti aluetta kulkutienään.

Alueella sijaitsee laaja kallioalue (Kuva 7) ja sen läheisyydessä on yksittäisiä isoja kallioita ja kivenlohkareita. Näiden välittömästä läheisyydestä ei havaittu merkkejä lepakkokolonioista tai suuria määriä lepakoita, mutta toisaalta sekä isoviiksisiipan ja pohjanlepakon havainnot tehtiin alle 100 metrin päästä kallioalueesta. Lepakoiden talvehtimiseen kallioalue ja sen kivikot ja kallioruhjeet voisivat teoriassa sopia, mutta alueelta tavattiin vain yksittäisiä lepakoita, joten todennäköisyys on pieni.

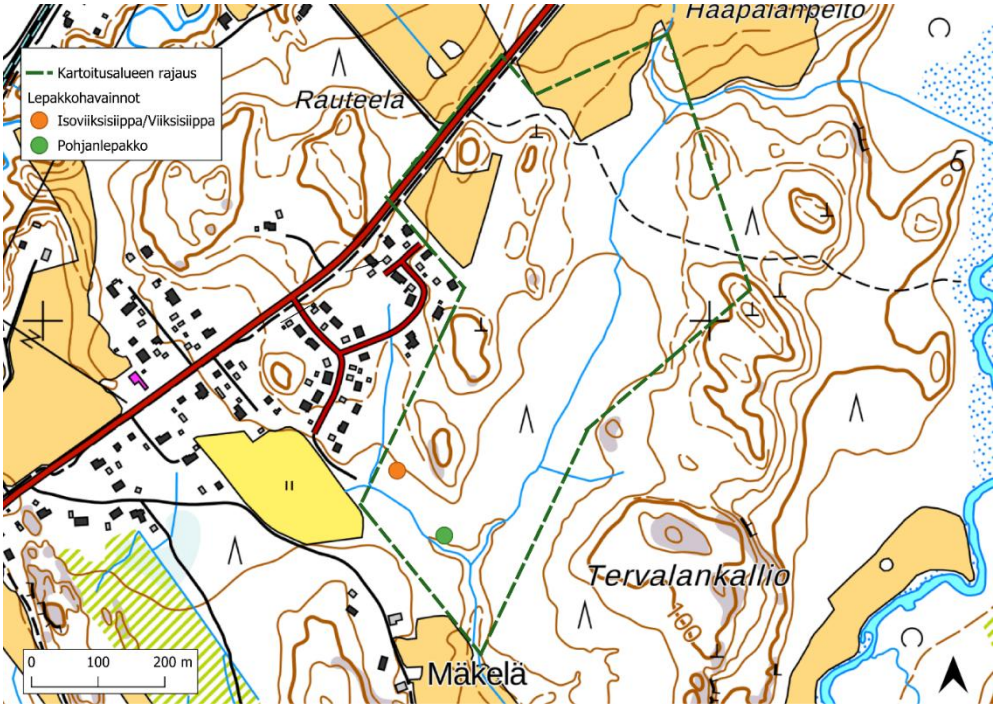

Kuva 6. Hankealueen lepakkohavainnot (pohjanlepakko vihreä, isoviiksisiippa/viiksisiippa keltainen). (Taustakartta: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025) Länsipuolen ojan varsi ja sen viertä kulkeva polku toimivat todennäköisesti pohjanlepakon kulkureittinä.

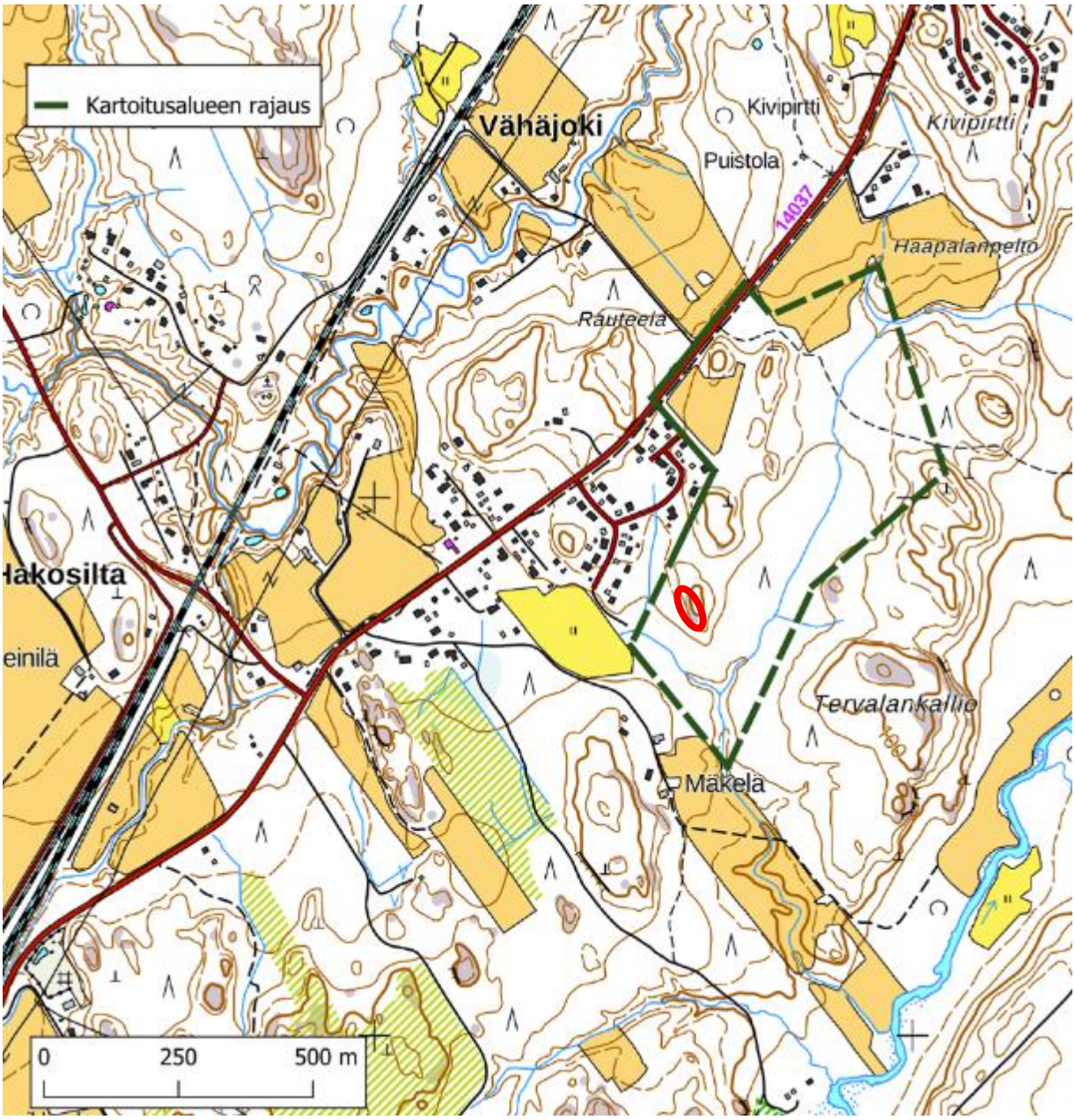

Kuva 7. Hankealueen kallioalueet (punainen rajaus). (Taustakartta: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025)

Kuva 8. Hankealueen kallioaluetta.

Kuva 9. Hankealueen kallioalueella oleva iso kivi, jossa on runsaasti halkeamia.

Kuva 10. Hankealueen eteläosassa oleva avohakkuualue.

Lepakkotieteellisen seuran lepakkokartoitusohjeiden (2023) mukaan kohteet luokitellaan kolmeen luokkaan:

Luokka I: Lainsäädännöllä suojellut kohteet. Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.

Luokka II: Erityisen tärkeät kohteet. Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue). Luokan II alueilla esiintyy lepakoita säännöllisesti. Ympäristö on usein alueella esiintyville lajeille tyypillinen. Alueella esiintyy melkein

poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää. Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.

Luokka III: Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi. Ympäristö ei aina ole lepakoille yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta. Kaikki alueet, joilla lepakoita on havaittu, vaikka lajeja olisi useampia, eivät automaattisesti ole luokkaa III (esimerkiksi vähäinen määrä).

4 Johtopäätökset ja suositukset

Alueelta tehtiin lepakkohavaintoja vain vähän, ja osa alueesta toimii vain lepakoiden kulkureittinä. Kallioalueen arvoa lepakoiden talvehtimispaikkana ei voitu kartoituksilla varmistaa. Näin ollen havaintoalueet luokitellaan luokkaan III eli monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet (Kuva 11). Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon.

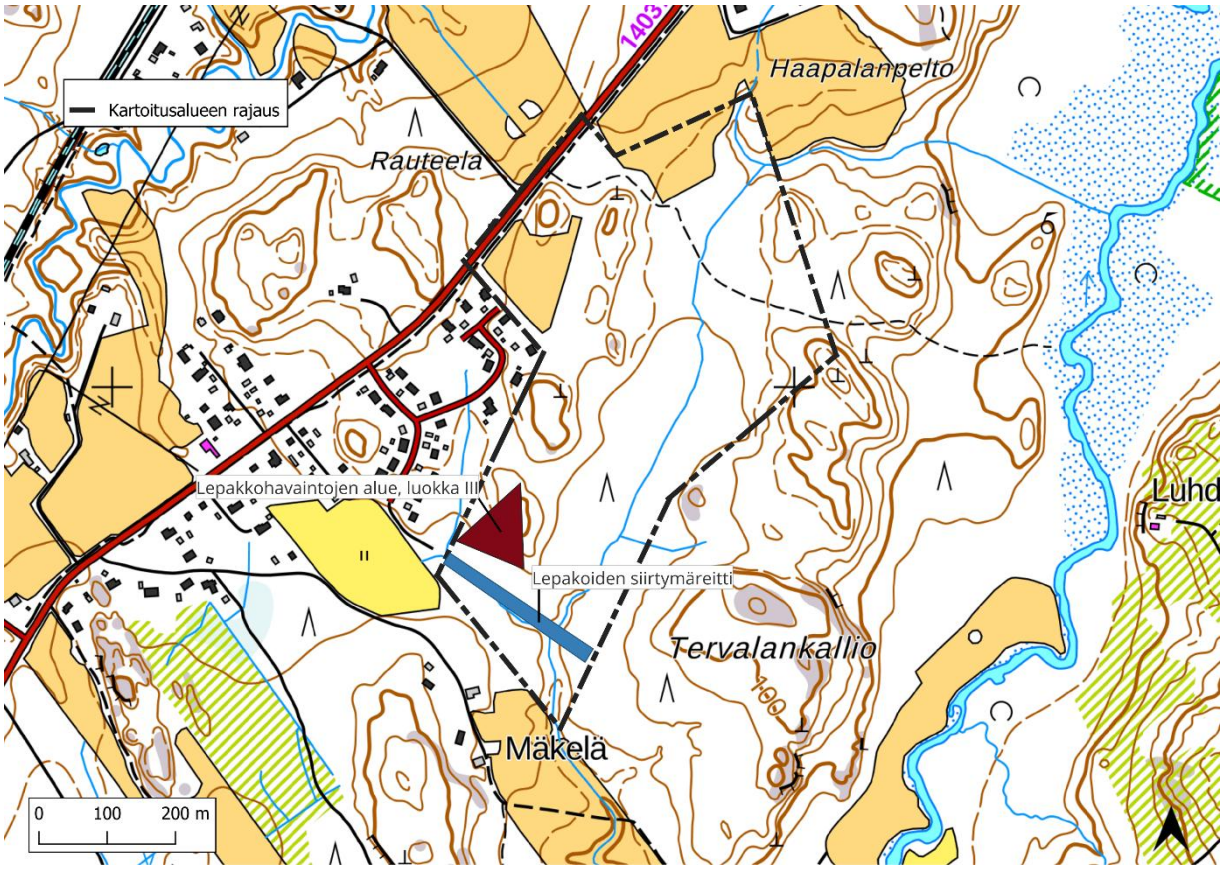

Kuva 11. Hankealueen lepakkohavainnot kuuluvat luokkaan III (alueen rajaus ruskealla) (Taustakartta: Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS), 2025). Lepakoiden siirtymäreitti on sinisellä.

Lähteet

Lainsäädäntö

Luonnonsuojelulaki (9/2023)

Luontodirektiivi (1992/43/ETY)

Muut

Hyvärinen, E. ym. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.

Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS). 2025. Taustakartta. Maastokartta. Ortokuva.

Päijät-Hämeen liitto (WMS). 2025. Päijät-Hämeen maakuntakaavayhdistelmä yhtenäisessä tietomallissa (HAME)

SLY 2023. Lepakkokartoitusohje.

Suomen lajitietokeskuksen Laji-fi-portaali. 2025. Aineistopyynnöt: http://tun.fi/HBF.105763, http://tun.fi/HBF.105767 ja http://tun.fi/HBF.105769. Ladattu 21.-22.5.2025

Suomen metsäkeskuksen avoin metsä- ja luontotieto (WFS). 2025 Erityisen tärkeät elinympäristöt, Metsänkäyttöilmoitukset